

ШЫН

СОВЕТ ЭВИЛЕЛИНИН КОММУНИСТИК ПАРТИЯЗЫНЫҢ ТЫВА ОБЛАСТЬ БОЛГАН
КЫЗЫЛ ХОРАЙ КОМИТЕТЕРИНИН, АЖЫЛЧЫ ЧОННАР ДЕПУТАТТАРЫНЫҢ
ОБЛАСТЬ БОЛГАН КЫЗЫЛ ХОРАЙ СОВЕТТЕРИНИН ОРГАНЫ

№ 34 (3746) 1957 ч. февраль 14, четверг Өртөз 20 коп.

ССРЭ-НИН ДЭЭДИ СОВЕДИНИН АЛДЫГЫ СЕССИЯЗЫ

Эвилелдешкен республикаларнын судтар тургузуунун дугайында хоойлу үндүрүлгезин, хамааты, кеземче болгаш чорудулга кодексстерин хүлээп алырын эвилелдешкен республикаларнын эргезинге кириер дугайында Х О О Й Л У

Совет Социалист Республикаларнын Дээди Сөвединин донгаадыры болза:
1 чүүл. Суд тургузуунун болгаш чорудулганын дугайында хоойлу дүрүмнүн үндэсинин, хамааты болгаш кеземче хоойлу дүрүмнүн үндэсинин донгаадыр тургузарын ССР Эвилелинин эргезинге кезээр артыргаш, эвилелдешкен республикаларнын судтар тургузуунун болгаш суд чорудулганын дугайында хоойлу үндүрүлгезин, а ол ышкаш хамааты болгаш кеземче кодексстерин хүлээп алырын эвилелдешкен республикаларнын эргезинге кириер.
2 чүүл. Бо Хоойлуунун 1 чүүлүн дүүштүр ССРЭ Конституциянын 14 чүүлүнүн «Х» пунктунун мынчаар бижир:

«Х» Суд тургузуунун болгаш суд чорудулганын хоойлу-дүрүмнүн үндэсинин, хамааты болгаш кеземче хоойлу дүрүмнүн үндэсинин донгаадыр тургузарын.

ССРЭ-нин Дээди Сөвединин Президиумунун Даргазы Н. ВОРОШИЛОВ.
ССРЭ-нин Дээди Сөвединин Президиумунун Секретары А. ГОРНИН.

Москва, Кремль
1957 чылдын февраль 11.

Областын, крайнын административ-девискээр тургузуунун айтырыгларын шийтпирлээрин эвилелдешкен республикаларнын эргезинге кириер дугайында Х О О Й Л У

Совет Социалист Республикаларнын Эвилелинин Дээди Сөвединин донгаадыры болза:
1 чүүл. Эвилелдешкен республикаларнын, область, край административ-девискээр тургузуунун дугайында айтырыгларын шийтпирлээрин эвилелдешкен республикаларнын эргезинге кириер.
Эвилелдешкен республикаларнын составына чаа автономнуг республикаларнын болгаш автономнуг областтарнын тургустунганын бадылаар чорукту ССРЭ-нин эргезинге хамаарыштыр дугайында айтылышканын ССРЭ-нин Конституциянын 22 чүүлүнүн «Е» пунктунун мынчаар бижир:
«Е» Эвилелдешкен республикаларнын составына чаа автономнуг республикаларнын болгаш автономнуг областтарнын тургустунганын бадылаары.
2 чүүл. Административ областтарнын болгаш крайларнын чыскааган даңзын ССРЭ Конституциянын 22 чүүлүнүн «Е» пунктунун мынчаар бижир:
Оон-биле дүүштүр, а ол ышкаш «Башкар, чечен-ингуш, Калмык болгаш Барчаев улустарнын национал автономиянын каттап тургузар дугайында ССРЭ-нин Дээди Сөвединин Президиумунун Чарыктарын бадылаар дугайында» Хоойлу-биле холбаштыр ССРЭ Конституциянын 22 чүүлүн мынчаар бижир:

«22 чүүл. Россиянын Совет Федеративтик Социалист Республикасында: Башкар, Бурят-Монгол, Дагестан, Кабардин-Балкар, Карел, Коми, Марий, Мордва, Саха-Осетия, Татар, Удмурт, Чечен-Ингуш, Чуваш, Якут Автономнуг Совет Социалист Республикалар; Адыгей, Даг-Алтай, Еврей, Калмык, Каракаев-Черкес, Тыва, Хакас автономнуг областтар кирип турар».
3 чүүл. Административ областтарнын чыскааган даңзын ССРЭ Конституциянын 26 болгаш 27 чүүлдеринен кылааш, ол чүүлдерин мынчаар бижир:
«26 чүүл. Узбек Совет Социалист Республикада Кара-Калпак Автономнуг Совет Социалист Республика кирип турар».
«27 чүүл. Таджик Совет Социалист Республикада Даг-Балахан автономнуг область кирип турар».
4 чүүл. ССРЭ Конституциянын 28 чүүлүн мынчаар бижир:
«28 чүүл. Эвилелдешкен республикаларнын областтарнын, крайларнын административ-девискээр тургузуунун дугайында айтырыгларын шийтпирлээр эвилелдешкен республикаларнын эргезинге хамаарыштыр».
5 чүүл. ССРЭ Конституциянын 23, 29, 29-а, база 29-б чүүлдерин кылааш.
ССРЭ-нин Дээди Сөвединин Президиумунун Даргазы Н. ВОРОШИЛОВ.
ССРЭ-нин Дээди Сөвединин Президиумунун Секретары А. ГОРНИН.
Москва, Кремль 1957 чылдын февраль 11.

ЭВИЛЕЛДИН СОВЕДИНДЕ

ССРЭ-нин Дээди Сөвединин дөрткү чыгышын алдыгы сессиязы болуун ачылган февралдын 11-де тургузуп турган. Эвилелдин Сөвединин хуралын палатанын Оралчыны депутат 3. С. Омарова даргаалаан.

Эвилелдешкен республикаларнын судтар тургузуунун дугайында хоойлу үндүрүлгезин, хамааты, кеземче болгаш чорудулга кодексстерин хүлээп алырын эвилелдешкен республикаларнын эргезинге кириер дугайында хоойлу-дүрүмнүн үндэсинин, хамааты болгаш кеземче хоойлу-дүрүмнүн үндэсинин донгаадыр тургузарын ССРЭ-нин Дээди Сөвединин Президиумунун Чарыктарын бадылаар дугайында Хоойлу-биле холбаштыр ССРЭ Конституциянын 22 чүүлүн мынчаар бижир:

Бистия чурттувуста административ-девискээр тургузуунун айтырым политика болгаш улус ажал-агынын талазы-биле улуг ужу-дузалыг деп илеткел демдегелген. Ону шын шийтпирлээр күүрне ашпадынын ажал-чорудулганын улам эки органиастаарында илг берип турар, күүрнени башкаарында ажалыг чон массаларын калбаа-биле кириштиреринге дуулап турар болгаш а ол ышкаш совет эрге-чатырланын эргезинге кириер.

Областын болгаш крайнын административ-девискээр тургузуунун айтырыгларын шийтпирлээр эвилелдешкен республикаларнын эргезинге хамаарыштыр дугайында хоойлу-дүрүмнүн үндэсинин, хамааты болгаш кеземче хоойлу-дүрүмнүн үндэсинин донгаадыр тургузарын ССРЭ-нин Дээди Сөвединин Президиумунун Чарыктарын бадылаар дугайында Хоойлу-биле холбаштыр ССРЭ Конституциянын 22 чүүлүн мынчаар бижир:

Областын болгаш крайнын административ-девискээр тургузуунун айтырыгларын шийтпирлээр эвилелдешкен республикаларнын эргезинге хамаарыштыр дугайында хоойлу-дүрүмнүн үндэсинин, хамааты болгаш кеземче хоойлу-дүрүмнүн үндэсинин донгаадыр тургузарын ССРЭ-нин Дээди Сөвединин Президиумунун Чарыктарын бадылаар дугайында Хоойлу-биле холбаштыр ССРЭ Конституциянын 22 чүүлүн мынчаар бижир:

Областын болгаш крайнын административ-девискээр тургузуунун айтырыгларын шийтпирлээр эвилелдешкен республикаларнын эргезинге хамаарыштыр дугайында хоойлу-дүрүмнүн үндэсинин, хамааты болгаш кеземче хоойлу-дүрүмнүн үндэсинин донгаадыр тургузарын ССРЭ-нин Дээди Сөвединин Президиумунун Чарыктарын бадылаар дугайында Хоойлу-биле холбаштыр ССРЭ Конституциянын 22 чүүлүн мынчаар бижир:

НАЦИОНАЛДАР СОВЕДИНДЕ

Националдар Сөвединин хуралы 16 шийтпирлээрин эвилелдешкен республикаларнын эргезинге хамаарыштыр дугайында айтырыгларын дараада чыгаргашан. Илеткелди Националдар Сөвединин хоойлу-дүрүмнүн санаадаар комиссиянын кезигүү депутат Т. С. Горбунов кылган.

Ийн палаталарнын хоойлу-дүрүм санаадаар комиссиялары бо хоойлу-дүрүм төлөвиле белектер тургаш, эвилелдешкен республикаларнын эргезинге улам ынай калбартып тургаш ССРЭ-нин XX съездинин шийтпирлери барыдаалаан деп ол чыгаргашан. Ажал-агы болгаш култура тургузуунун талазы-биле эвилелдешкен республикаларнын эргезинге хамаарыштыр дугайында хоойлу-дүрүмнүн үндэсинин, хамааты болгаш кеземче хоойлу-дүрүмнүн үндэсинин донгаадыр тургузарын ССРЭ-нин Дээди Сөвединин Президиумунун Чарыктарын бадылаар дугайында Хоойлу-биле холбаштыр ССРЭ Конституциянын 22 чүүлүн мынчаар бижир:

гаш баштайгы чугаажымын талазы-биле ажал-агынын талазы-биле башкаарында эвилелдешкен республикаларнын эргезинге хамаарыштыр дугайында хоойлу-дүрүмнүн үндэсинин, хамааты болгаш кеземче хоойлу-дүрүмнүн үндэсинин донгаадыр тургузарын ССРЭ-нин Дээди Сөвединин Президиумунун Чарыктарын бадылаар дугайында Хоойлу-биле холбаштыр ССРЭ Конституциянын 22 чүүлүн мынчаар бижир:

Илеткел сөзүндө санаа беринишени эгелген. Ажал-агы талазы-биле башкаарында эвилелдешкен республикаларнын эргезинге хамаарыштыр дугайында хоойлу-дүрүмнүн үндэсинин, хамааты болгаш кеземче хоойлу-дүрүмнүн үндэсинин донгаадыр тургузарын ССРЭ-нин Дээди Сөвединин Президиумунун Чарыктарын бадылаар дугайында Хоойлу-биле холбаштыр ССРЭ Конституциянын 22 чүүлүн мынчаар бижир:

Областын болгаш крайнын административ-девискээр тургузуунун айтырыгларын шийтпирлээр эвилелдешкен республикаларнын эргезинге хамаарыштыр дугайында хоойлу-дүрүмнүн үндэсинин, хамааты болгаш кеземче хоойлу-дүрүмнүн үндэсинин донгаадыр тургузарын ССРЭ-нин Дээди Сөвединин Президиумунун Чарыктарын бадылаар дугайында Хоойлу-биле холбаштыр ССРЭ Конституциянын 22 чүүлүн мынчаар бижир:

Областын болгаш крайнын административ-девискээр тургузуунун айтырыгларын шийтпирлээр эвилелдешкен республикаларнын эргезинге хамаарыштыр дугайында хоойлу-дүрүмнүн үндэсинин, хамааты болгаш кеземче хоойлу-дүрүмнүн үндэсинин донгаадыр тургузарын ССРЭ-нин Дээди Сөвединин Президиумунун Чарыктарын бадылаар дугайында Хоойлу-биле холбаштыр ССРЭ Конституциянын 22 чүүлүн мынчаар бижир:

Националдар Сөвединин экономикалык комиссиянын тургузар дугайында айтырыгын чугаажымынче палата шилчезен. Националдар Сөвединин Даргазы депутат В. Т. Лазиске сөз берген, экономикалык комиссиянын тургузар дугайында палатанын удуртулганын өмүзөөндө ол санал кийрген. Националдар Сөвединин экономикалык комиссиянын тургузар дугайында санаады ССРЭ XX съездинин шийтпирлери барыдаалаан деп ол чыгаргашан. Ажал-агы болгаш култура тургузуунун талазы-биле эвилелдешкен республикаларнын эргезинге хамаарыштыр дугайында хоойлу-дүрүмнүн үндэсинин, хамааты болгаш кеземче хоойлу-дүрүмнүн үндэсинин донгаадыр тургузарын ССРЭ-нин Дээди Сөвединин Президиумунун Чарыктарын бадылаар дугайында Хоойлу-биле холбаштыр ССРЭ Конституциянын 22 чүүлүн мынчаар бижир:

Националдар Сөвединин экономикалык комиссиянын тургузар дугайында айтырыгын чугаажымынче палата шилчезен. Националдар Сөвединин Даргазы депутат В. Т. Лазиске сөз берген, экономикалык комиссиянын тургузар дугайында палатанын удуртулганын өмүзөөндө ол санал кийрген. Националдар Сөвединин экономикалык комиссиянын тургузар дугайында санаады ССРЭ XX съездинин шийтпирлери барыдаалаан деп ол чыгаргашан. Ажал-агы болгаш култура тургузуунун талазы-биле эвилелдешкен республикаларнын эргезинге хамаарыштыр дугайында хоойлу-дүрүмнүн үндэсинин, хамааты болгаш кеземче хоойлу-дүрүмнүн үндэсинин донгаадыр тургузарын ССРЭ-нин Дээди Сөвединин Президиумунун Чарыктарын бадылаар дугайында Хоойлу-биле холбаштыр ССРЭ Конституциянын 22 чүүлүн мынчаар бижир:

Националдар Сөвединин экономикалык комиссиянын тургузар дугайында айтырыгын чугаажымынче палата шилчезен. Националдар Сөвединин Даргазы депутат В. Т. Лазиске сөз берген, экономикалык комиссиянын тургузар дугайында палатанын удуртулганын өмүзөөндө ол санал кийрген. Националдар Сөвединин экономикалык комиссиянын тургузар дугайында санаады ССРЭ XX съездинин шийтпирлери барыдаалаан деп ол чыгаргашан. Ажал-агы болгаш култура тургузуунун талазы-биле эвилелдешкен республикаларнын эргезинге хамаарыштыр дугайында хоойлу-дүрүмнүн үндэсинин, хамааты болгаш кеземче хоойлу-дүрүмнүн үндэсинин донгаадыр тургузарын ССРЭ-нин Дээди Сөвединин Президиумунун Чарыктарын бадылаар дугайында Хоойлу-биле холбаштыр ССРЭ Конституциянын 22 чүүлүн мынчаар бижир:

СҮТ БУДУРЕРИН КӨВУДЕДИР ДЭЭШ ЧАРЫШЧЕ!

Бии-Хем районун «Кызыл тараачын» колхозунун Туран фермасынын саянчызы эш Ульяна Степановна Садакова эрткен ажал-агы чылында областтын саянчыларынын социалист чарыжына ийги черин ээлген. Ол, инек бүрүзүндө 2111 килограмм сүтү сагган. Бо чаа ажал-агы чылынын баштайгы айларынын түнелдери ол бирги черин ээлген.

Областын саянчыларына моон адаанда парлаан кыйгырында Садакова мал ажалынын продуктуларын будурерин көвүдөдир дээш социалист чарышты улам калбартырынче оларны кыйгырган болгаш 1957 чылда инек бүрүзүндө 2600 килограмм сүтү саап алырын будунга хүлэсин турар.

Эрткен ажал-агы чылында бистия областтын колхозтарынын болгаш совхозтарынын дыка хей саянчылары инектерин сүткүр продуктулуун көвүдөдир дээш демдегелген. Инектеринин сүтү саггашынын түнелдери ол бирги черин ээлген.

Менээ тус черин 11 инектерин бижылган турган. Сүт саггашынын талазы-биле сөөгү чыдарда бисте чыгыган дуржулга даан-мышаан, эрткен чылын инек бүрүзүндө сүт саггашын 1850 килограмм чедир деп шийтпирлээр мен. Херек кырында ол хүлээгенин 2111 килограмм кылдыр ажал күүсеткен мен. Менээ бижылган инектерин бөлүндө чыда сүтүтүч нити саггашы 23 тонна 221 кг болган. Бо чаа ажал-агы чылында 16 инектерин менээ бижылган. 1956 чылдын октябрь 1-ден 1957 чылдын февраль 1-ге чедир саар инек бүрүзүндө 661 кг сүтү сагган мен.

Бир эвес четче ажалгаар болза, бедик көргүзүлгенин чедип ап болур улуг куралылар болгаш аргалар бисте бар деп чүвени бо түнелдер мени бүзүргөткөн.

Тус черин инектеринден ыдыт бедик сүт саггашын канчап чедип алган мен? Бир дугаарында саянчаа улуг кичээнгел салдыган. Инек төрөөн соонда хүнде 4 чедир саап турган, а оон соонда саянчынын саны 3—2 чедир кызырылган. Инектерин чегерилгенин органиастааны биче эвес учур-дузаны ойлаан. Инектерин продуктулуундан болгаш дини дензинден хамаарыштыр тургускан чегерилге норманын бугаар яны-бүрү чегерилге: ситенин, ситосту, чымчадыр хайычдыргаш саваанын, концентратты, турнести болгаш картофельди берип турган. Чегерилге, ажалгаан эки тургузар болза, инектерин сүтү кымын үдө бола бедик болур. Ам мөөн инектеринин бирөөл-ле хүнде өртүмал-биле 8—10 кг сүтү берип турар. Чокта чаа төрөөн «Тайная» деп шолалыг кунажын инек хүнде 10 кг чедир сүтү донгаамал берип турар.

Ульяна САДАКОВА.

Бедиктен хүлээгени алганнар

Чөөн-Хемчик районун «Искра» колхозунун чазанчылары чаа туугаларга 100 раманы болгаш 15 хаалга, солга чаактарын кылып дооскан. Чазанчылар Х. Чиргит-оол, Х. Самбылдай оол

хүн норманын 120—150 хуу күсөдип туралар. Чазанчылар чер-чер Советтеринин сөгүлдүлганын чедир 20 чуртталга бажыларынын бүгү нарын херекселдерин чаап доозарын хүлээгенер.

Төрөөн чуртка улам хөй сүт продуктуларны берээл!

Эштер малчыннар! Ханасия-биле чарышна бирги чер дээш демиселди кошнатпаалы

Областын районнарын колхозтарында зыт-сүт углянышкынныг инек бүрүзүндөн сүт саалдазы

Районнар	1957 ч. февраль 1-ге чедир сагган сүт (кг-биле)
Бий-Хем	262,8
Танды	181,9
Каз-Хем	180,2
Тожу	164,7
Өвүр	164,5
Улуг-Хем	160,1
Кызыл	147,3
Чөөн-Хемчик	134,7
Сүт-Хал	131,2
Чал-Хал	105,2
Барыш-Хемчик	80,0
Эрзин	77,9
Тес-Хем	58,9
Бай-Тайга	46,6

Областын совхозтарында инек бүрүзүндөн сүт саалдазы

1957 чылдың февраль 1-ге чедир сагган сүт (кг-биле)	
«Зелес»	660
«Өвү»	401
УТКА 25 чылы»	308
«Межегей»	308

Областын совхозтарының мурнакчы саанчылары

Фамилиялары	Совхозтар	1957 ч. февраль 1-ге чедир инек бүрүзүндөн сагган сүт (кг-биле)
А. Е. Белова	«Зелес»	797
В. Чашина	«Зелес»	773
А. Грачева	«Зелес»	766
Д. Суван	«Зелес»	722
Н. Нефедова	«Зелес»	646
Н. А. Янова	«Зелес»	604
О. Клар	«Зелес»	586
Нару Милия	«Межегей»	459
О. Мигачева	«Өвү»	450
Е. Петренчук	«Өвү»	445
М. Апененова	«Өвү»	426
Е. Вейрам	«Межегей»	394
А. Козлова	«Межегей»	387
М. Жман	«Өвү»	363
А. Тамбамын	«УТКА 25 чылы»	359
А. Нандан	«УТКА 25 чылы»	348
А. Попова	«Өвү»	343
В. Сандикпан	«Межегей»	332
И. Мизея	«УТКА 25 чылы»	330
Сотна Чекпан	«УТКА 25 чылы»	319
Ондар Норжумаз	«УТКА 25 чылы»	319
Сат Адама	«УТКА 25 чылы»	301
Е. Ярусова	«УТКА 25 чылы»	283
Т. Шарани	«УТКА 25 чылы»	263
С. Монгуш	«УТКА 25 чылы»	233

Эрзин районда

Район ялгизы-биле 1956 чылда инек бүрүзүндөн ортумаа-биле ооң мурунда чылдаагында 246 кг хөй сүтү сап алган. Ол-ла үдө «Чал орук» колхозтун инектерден сүт саалдазы немешкен. «Кызыл сымды», «Сталинчы орук» колхозтарынын бо чылдың февраль 1-ге чедир инек бүрүзүндөн сүт саалдазы эрткен чылдың ол-ла үдөнде турганын көрдү.

Мидыг-ла болза, районда сүтүг малдың продуктууу куду дешелде. «Коммунизмче орук» колхоз (даргазы эш Шойжун эрткен амыл-агый чылда инек саныман 560 кг сүтү сап турган чүт-ле 431 кг-ны сап алган. Баштаар чер сүтүг малдың продуктууун беддер талаа-биле темгелерин чепсө боттангырып келген, бо артында сүт үчүлү амылга чедир санартай байдалда, бо чепстерин дарый чайладыры тугула.

Райондун бүтүлүшчүлүрү чал амыл-агый чылда районда ялгизы-биле инек бүрүзүндөн ортумаа-биле 750 кг сүтү сап амылдың дугайында социалист хууштарын алганнар. Ам хамык ужуз хууштарын күүсептир эрткен.

И. ПУГОВНИН.

ОБЛАСТЫН КОЛХОЗТАРЫНЫН МУРНАКЧЫ СААНЧЫЛАРЫ

Саанчыларын инициалы болган фамилиялары	Район-нар	Колхозтар	1957 ч. февраль 1-ге чедир инек бүрүзүндөн сагган сүт (кг-биле)
У. И. Садакова	Бий-Хем	«Кызыл тараачын»	661
Д. Р. Завьялова	Бий-Хем	«Кызыл тараачын»	658
З. П. Фролова	Танды	«Революцияның чалбыжы»	637
Л. Дышлык	Бий-Хем	«Кызыл тараачын»	610
М. П. Шумова	Танды	«Революцияның чалбыжы»	587
Х. Тарымза	Танды	«Революцияның чалбыжы»	572
Норовина	Бий-Хем	«Кызыл тараачын»	546
Т. А. Шедова	Танды	«Революцияның чалбыжы»	545
П. П. Формова	Бий-Хем	«Кочетов атыг»	522
А. Д. Дюбина	Бий-Хем	«Кызыл тараачын»	505
М. Г. Березинкова	Танды	«Революцияның чалбыжы»	456
В. В. Елисеева	Бий-Хем	«Кочетов атыг»	481
М. Биче-уруг	Бий-Хем	«Кызыл тараачын»	474
Н. И. Шаламова	Бий-Хем	«Кызыл тараачын»	454
Н. В. Боброва	Танды	«Революцияның чалбыжы»	449
Самыч Нок-кыс	Улуг-Хем	«Күш-ажылдың хостуу»	448
Н. Н. Варламова	Танды	«Революцияның чалбыжы»	446
М. И. Кудашева	Бий-Хем	«Кочетов атыг»	437
А. Решетова	Бий-Хем	«Тилелге»	433
О. А. Бунина	Танды	«Революцияның чалбыжы»	425
О. Бильчирмаз	Танды	«Революцияның чалбыжы»	390
З. Князева	Каз-Хем	«Тилелге»	410
А. Т. Болотова	Танды	«Революцияның чалбыжы»	399
Т. Ф. Быстрова	Танды	«Революцияның чалбыжы»	381
И. С. Толмачева	Каз-Хем	«Тилелге»	381
Н. Ч. Байкара	Кызыл	«Х Улуг хурал»	379
Е. В. Тимофеева	Бий-Хем	«Кочетов атыг»	378
А. С. Золотухина	Бий-Хем	«Кызыл тараачын»	374
З. Т. Толбаева	Бий-Хем	«Кызыл тараачын»	371
Ш. Сундуй	Бий-Хем	«Кызыл тараачын»	360
Н. М. Якунина	Каз-Хем	«Тилелге»	360
Е. С. Варламова	Танды	«Революцияның чалбыжы»	353
Тюлюш Зоя	Улуг-Хем	«Күш-ажылдың хостуу»	352
Н. Хузунай	Тожу	«Май 1-зи»	351
А. Г. Новоселова	Бий-Хем	«Тилелге»	348
М. Хлебникова	Каз-Хем	«Кызыл тук»	348
Г. Пахомова	Улуг-Хем	«Күш-ажылдың хостуу»	347
А. Бартына	Бий-Хем	«Кызыл тараачын»	347
К. Ярмаз	Улуг-Хем	«Ленин атыг»	344
М. Серкей	Улуг-Хем	«Ленин атыг»	342
К. Стародумова	Каз-Хем	«Кызыл тук»	338
С. П. Чадаш	Бий-Хем	«Кызыл тараачын»	336
О. Х. Чимбия	Каз-Хем	«Молотов атыг»	335
У. Биче-уруг	Бий-Хем	«Кызыл тараачын»	334
М. Гуполова	Бий-Хем	«Ленин атыг»	330
Бахарова	Каз-Хем	«Молотов атыг»	328
К. С. Сугаракоева	Бий-Хем	«Тилелге»	328
П. С. Болеева	Бий-Хем	«Искра»	319
Б. С. Злескей	Бий-Хем	«Кызыл тараачын»	315
М. Мамонтова	Улуг-Хем	«Күш-ажылдың хостуу»	315
Л. Кыргыс	Улуг-Хем	«Күш-ажылдың хостуу»	312
А. А. Мананникова	Бий-Хем	«Кочетов атыг»	311
Т. П. Шавылак	Каз-Хем	«Октябрь 14 чылы»	307
А. Т. Самарина	Каз-Хем	«Тилелге»	307
В. Серебренникова	Каз-Хем	«Кызыл тук»	305
А. Чинмаз	Каз-Хем	«Тилелге»	304
М. Горохова	Каз-Хем	«Тилелге»	300
Т. Серикмаз	Улуг-Хем	«Молотов атыг»	298
П. П. Лузина	Танды	«Кызыл партизан»	297
Т. Сайбырба	Улуг-Хем	«Молотов атыг»	296
Старикова	Каз-Хем	«Молотов атыг»	295
О. Силинмаз	Улуг-Хем	«Ленин атыг»	293
К. С. Доя	Улуг-Хем	«Молотов атыг»	293
А. П. Спиридонова	Танды	«Кызыл партизан»	288
Е. М. Решетникова	Бий-Хем	«Искра»	286
Е. Н. Бочкарева	Танды	«Жданов атыг»	286
Н. Б. Норжумаз	Тожу	«Май 1-зи»	285
М. А. Верясова	Каз-Хем	«Тилелге»	284
А. С. Клепикова	Танды	«Жданов атыг»	283
К. П. Кондракова	Каз-Хем	«Молотов атыг»	283
Т. Байкара	Бий-Хем	«Кочетов атыг»	283
Дамба Эренчин	Бий-Хем	«Ленин атыг»	283
М. Е. Теплых	Бий-Хем	«Тилелге»	278
П. Додун	Улуг-Хем	«Ленин атыг»	278
З. Г. Рыженкова	Танды	«Кызыл партизан»	277
П. Чанчимаз	Улуг-Хем	«Ленин атыг»	275
Н. Кыргыс	Кызыл	«Х Улуг хурал»	273
В. Лукинина	Бий-Хем	«Искра»	271
А. И. Попова	Танды	«Революцияның чалбыжы»	270
А. А. Глушкова	Бий-Хем	«Тилелге»	269
Л. А. Янова	Каз-Хем	«Октябрь 14 чылы»	269
А. Е. Яковлева	Каз-Хем	«Молотов атыг»	268
Байкара Спынай	Бий-Хем	«Ленин атыг»	268
О. Д. Селемаз	Сүт-Хал	«Сталинчы орук»	267
А. Анчимаз	Каз-Хем	«Молотов атыг»	267
М. Уйну-кыс	Улуг-Хем	«Ленин атыг»	266
Т. Нара-Сал	Чөөн-Хемчик	«Коммунизмче орук»	265

Областын мурнакчы колхозтарында инек бүрүзүндөн сүт саалдазы

Колхозтар	Районнар	1957 ч. февраль 1-ге чедир сагган сүт (кг-биле)	1956 ч. февраль 1-ге турган (кг-биле)	1955 чылда сагган сүт-түн хуузу
«Революцияның чалбыжы»	Танды	386	263	146,7
«Кызыл тараачын»	Бий-Хем	338	219	154,3
«Күш-ажылдың хостуу»	Улуг-Хем	284	266	106,6
«Тилелге»	Бий-Хем	278	263	105,7
«Кочетов атыг»	Бий-Хем	258	255	101,1
«Октябрь 14 чылы»	Каз-Хем	252	206	122,3
«Молотов атыг»	Каз-Хем	242	208	116,3
«Маленков атыг»	Улуг-Хем	236	140	168,5
«Тилелге»	Каз-Хем	227	142	160,0
«Искра»	Бий-Хем	221	268	82,4
«Кызыл тук»	Каз-Хем	199	262	75,9
«Ленин атыг»	Бий-Хем	189	173	109,0
«Тилелге»	Чал-Хал	185	71	260,5
«Май 1-зи»	Тожу	176	30	193,5
«Жданов атыг»	Танды	160	164	97,5
«Кызыл сымды»	Бий-Хем	160	167	95,8
«Сталинчы орук»	Каз-Хем	159	189	84,1
«Х Улуг Хурал»	Кызыл	158	164	96,3
«Калинин атыг»	Тес-Хем	156	60	260,0
«Ленин орук»	Барыш-Хемчик	156	33	472,7
«Киров атыг»	Улуг-Хем	153	81	190,0
«Совет Тыва»	Тожу	146	115	127,7
«Октябрь 30 чылы»	Каз-Хем	140	168	83,3
«Кызыл сымды»	Эрзин	140	72	194,4
«Ворошилов атыг»	Каз-Хем	139	168	82,7
«СЭП XIX съездин»	Улуг-Хем	137	90	152,2
«Жданов атыг»	Улуг-Хем	135	87	155,1
«Калинин атыг»	Танды	134	146	91,7
«Ленин орук»	Каз-Хем	133	112	118,8
«ТАРН 12 съездин»	Кызыл	128	140	91,4
«Сталинчы орук»	Эрзин	127	46	276,0
«Кызыл сымды»	Кызыл	126	109	115,5
«Молотов атыг»	Бай-Тайга	124	30	413,3
«Коммунизмче орук»	Эрзин	123	47	261,7
«Кызыл партизан»	Танды	123	112	109,7
«Искра»	Чөөн-Хемчик	121	144	84,0
«Кызыл тараачын»	Барыш-Хемчик	120	75	160,0
«Ленин атыг»	Улуг-Хем	114	102	111,6
«Совет Тыванын 5 чылы»	Өвүр	114	86	132,6
«Совет Тыванын 5 чылы»	Барыш-Хемчик	110	55	200,0

Областын колхозтарының мурнакчы фермалары

Фермалар	Колхозтар	Районнар	1957 ч. февраль 1-ге чедир инек бүрүзүндөн сагган сүт (кг-биле)
Туран	«Кызыл тараачын»	Бий-Хем	524
Марксовск	«Революцияның чалбыжы»	Танды	491
Билегит	«Кызыл тараачын»	Бий-Хем	492
Топ	«Тилелге»	Каз-Хем	363
Халын	«Кочетов атыг»	Бий-Хем	356
Бирги СБФ	«Күш-ажылдың хостуу»	Улуг-Хем	318
Топ	«Молотов атыг»	Каз-Хем	310
Сөөш	«Тилелге»	Бий-Хем	295
Балгазын	«Революцияның чалбыжы»	Танды	269
Могай	«Искра»	Бий-Хем	247
Тарлаг	«Ленин атыг»	Бий-Хем	237
Ийги СБФ	«Күш-ажылдың хостуу»	Улуг-Хем	229
Шилык	«Тилелге»	Каз-Хем	213
Халын	«Калинин атыг»	Танды	197
Эрзи ферма	«Искра»	Бий-Хем	195
Уургайлыг	«Калинин атыг»	Танды	192
Топ	«Жданов атыг»	Танды	190
Арыг-Бажы	«Искра»	Чөөн-Хемчик	189
Топ	«Кызыл партизан»	Танды	186
Хорай	«Кызыл партизан»	Танды	185
Оттук-Даштын бирги фермазы	«Х Улуг хурал»	Кызыл	185
Хут	«Кызыл тараачын»	Бий-Хем	176
Шык-Бажы	«Коммунизмче орук»	Чөөн-Хемчик	167
Топ	«ТАРН 12 съездин»	Кызыл	166
Сайгара	«Кызыл сымды»	Бий-Хем	160
Топ	«Киров атыг»	Улуг-Хем	160
Малиновка	«Ленин атыг»	Бий-Хем	159
Бирги СБФ	«Ленин атыг»	Улуг-Хем	156
Топ	«Сталин атыг»	Танды	154
Мезел	«Тилелге»	Бий-Хем	151
Азөөт	«Кочетов атыг»	Бий-Хем	145
Топ	«Ворошилов атыг»	Каз-Хем	140
Бирги СБФ	«Жданов атыг»	Улуг-Хем	135
Топ	«Молотов атыг»	Бай-Тайга	135
Баян-Колдун ийги фермазы	«Х Улуг хурал»	Кызыл	124
Арыг-Бажы	«Коммунизмче орук»	Өвүр	124
Ийги СБФ	«Ленин атыг»	Улуг-Хем	117
Ортаа-Халмын	«Кызыл тук»	Өвүр	112
Хорундукай	«Кызыл тук»	Өвүр	112
Улаатай	«Коммунизмче орук»	Өвүр	107
Чалы	«Буденный атыг»	Танды	101

Танды районда «Революцияның чалбыжы» колхозтун саанчызы З. ФРОЛОВА.

Бий-Хем районда «Кызыл тараачын» колхозтун саанчызы А. ДЮБИНА.

Сүт-Хал райондун «Сталинчы орук» колхозунун саанчызы С. НОРЖУМА.

Каз-Хем райондун «Тилелге» колхозунун саанчызы А. САМАРИНА.

Улуг-Хем, «Күш-ажылдың хостуу» колхозунун саанчызы Г. ПАХОМОВА.

Бий-Хем райондун «Искра» колхозунун саанчызы Н. АЛЕКСАНДРОВА.

К

АДЕНАУЭРНИҢ ПАРЛАЛГА КОНФЕРЕНЦИЯЗЫ

Культура әдебиетінің типографиясы